

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

CRS
CATHOLIC RELIEF SERVICES

Caritas
SRBIJE

ЧОВЕКОЉУБЉЕ
ДОБРОТВОРНА ФОНДАЦИЈА
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Јачање отпорности на природне катастрофе и унапређење стратегије приправности - **PREPS**

Месна заједница – Плочник

Акциони план смањивања ризика од катастрофа

Јануар 2024.

Садржај

Увод.....	3
Циљ Акционог плана.....	3
Процена типа ризика	4
Мапа институција и актера	4
Разумевање циклуса трендова	5
Временски оквир.....	5
Карта ризика.....	6
Анализа и одређивање приоритетних ризика	6
Акциони планови и одговор у заједници.....	7
Праћење спровођења активности	7
Закључак	8

Увод

Пројект јачања отпорности на природне катастрофе и унапређење стратегије приправности (ПРЕПС 2) у Босни и Херцеговини (БиХ) и Србији директно ће помоћи шеснаест општина (укључујући 3.108 директних и 740.899 индиректних корисника) како би ојачали приправност и капацитете за смањење рањивости од природних катастрофа. Овај пројект ће циљано укључити оне градове/општине које су у повећаном ризику али са недовољно развијеним капацитетима за смањење ризика од природних катастрофа (Disaster Risk Reduction -ДРР). ПРЕПС 2 ће подржати заједнице и локалне самоуправе како би остварили међусобну сарадњу на пољу управљања ризицима од природних катастрофа и како би на нивоу локалне самоуправе, месних заједница и домаћинстава повећале отпорност на катастрофе.

Пројекат ће подржати ревизију општинских/градских докумената за смањење ризика од природних катастрофа, јачање система и капацитета за смањење ризика од природних катастрофа, укључујући јачање система раног упозоравања, а у заједницама ће омогућити спровођење малих пројеката везаних за ублажавање последица природних катастрофа.

1. Циљ Акционог плана

Стратешки циљ Акционог плана је осигурати да се месна заједница Плочник ефикасно припреми и адекватно реагује у случају природних катастрофа.

Акциони план демонстрира јединствене ризике и рањивости с којима се МЗ Плочник суочава, открива кључне опасности, оцртава план спремности и одговора и дефинише улоге представника месне заједнице.

Ови циљеви усмерени су на свеобухватно планирање за све фазе циклуса ризика од природних катастрофа, тако да МЗ Плочник може дати приоритет акцијама и управљати ресурсима за ублажавање, припрему, одговор и опоравак од будућих катастрофа.

Слика 1: Циклус управљања ризиком од катастрофа

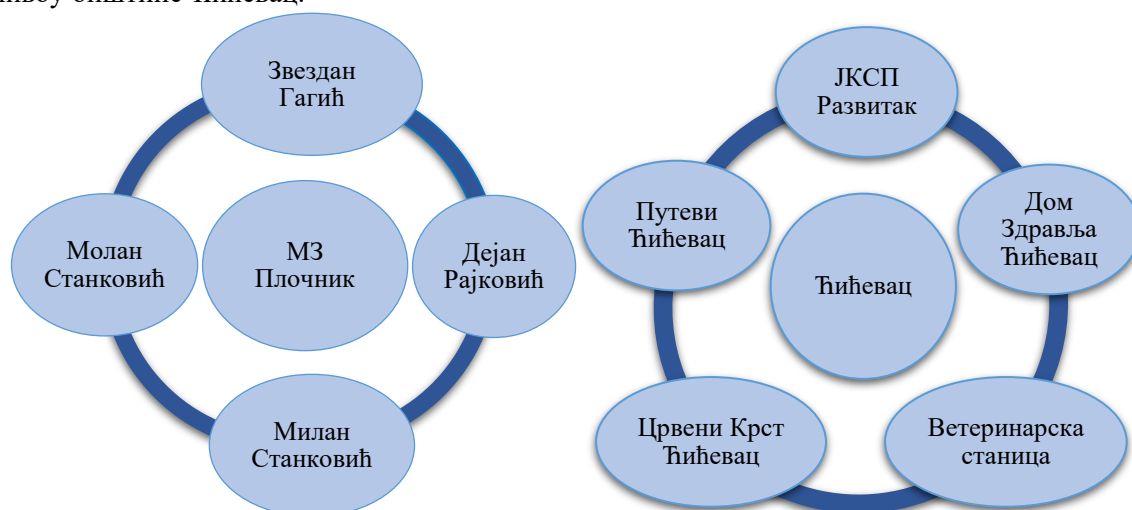
2. Процена типа ризика

Да би се процениле опасности с којима се месна заједница суочила и њихов утицај на људе, материјална и нематеријална добра, становништво МЗ Плочник је учествовало у низу активности током 2023. године.

Резултати приказани у овом акционом плану добијени су на основу информација које су пружили чланови месне заједнице, представници града, као и други релевантни актери. Као највећи проблем мештани су навели **лоше одржавање водотокова**, због којих услед обилнијих падавина вода плави околна подручја. У наставку радионице присутни су предложили могућа решења за наведене проблеме на основу којих је изведен акциони план. Имплементацијом акционог плана у великом проценту би се смањио ризик у датој месној заједници.

3. Мапа институција и актера

Представници МЗ заједно са члановима радне групе општине Ћићевац идентификовали су институције, организације и појединце који се баве различитим делатностима, које су у већој или мањој мери везане за смањење ризика од катастрофа. Први графикон показује институције, организације и/или појединце на нивоу месне заједнице, док други приказује институције на нивоу општине Ћићевац.

Графикон 1 и 2: Појединци и институције на нивоу месне заједнице и општине

У датој табели приказане су контакт особе у институцијама на нивоу локалне самоуправе, као и врста помоћи или подршке коју пружају.

Институција	Врста помоћи/подршке
ЈКСП Развитац	Механизација
Путеви Ћићевац	Механизација
Дом Здравља Ћићевац	Медицинска помоћ
Ветеринарска станица	Ветеринарска помоћ
Црвени Крст Ћићевац	Хуманитарна помоћ

Табела 1: Контакт особе у институцијама на нивоу локалне самоуправе

4. Разумевање циклуса трендова

Да би се проценило како се рањивост и изложеност природним катастрофама мењају у календарској години и како на живот заједнице утиче природно окружење и социјални контекст, чланови МЗ су направили сезонски календар на којем су приказане главне активности, догађаји и раздобља повећаног ризика који карактеришу живот у заједници.

Месец	Јануар	Фебруар	Март	Април	Мај	Јун
Активност	Нова година, Божић, Св. Јован	Резидба	Сетва, пчеларство, Младенци	Сетва, Васкрс	1. Мај	Св. Тројица
Природна катастрофа	Снег	Снег	Ветар	Кише	Град	Град
Месец	Јул	Август	Септембар	Октобар	Новембар	Децембар
Активност	Жетва, Свети Јован (летњи)	Жетва	Берба	Берба, сетва		
Природна катастрофа	Суша, проблеми са водоснабдевањем	Суша, проблеми са водоснабдевањем		Кише		

Табела 2: Сезонски календар

5. Временски оквир

Чланови МЗ у сарадњи са члановима радне групе града, као и представницима Каритаса Србије су направили временски оквир природних катастрофа које су утицале на МЗ Плочник. Ово је пружио платформу за разумевање учесталости природних катастрофа и њиховог утицаја на заједницу.

Резултати временског оквира могу се видети у датим табелама, где табела 3 представља катастрофе које су задесиле месну заједницу по годинама, док табела 4 приказује потенцијалне опасности по МЗ у складу са понављајућим катастрофама.

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Обилне падавине	Суша		Суша			Корона	Суша		Обилне падавине

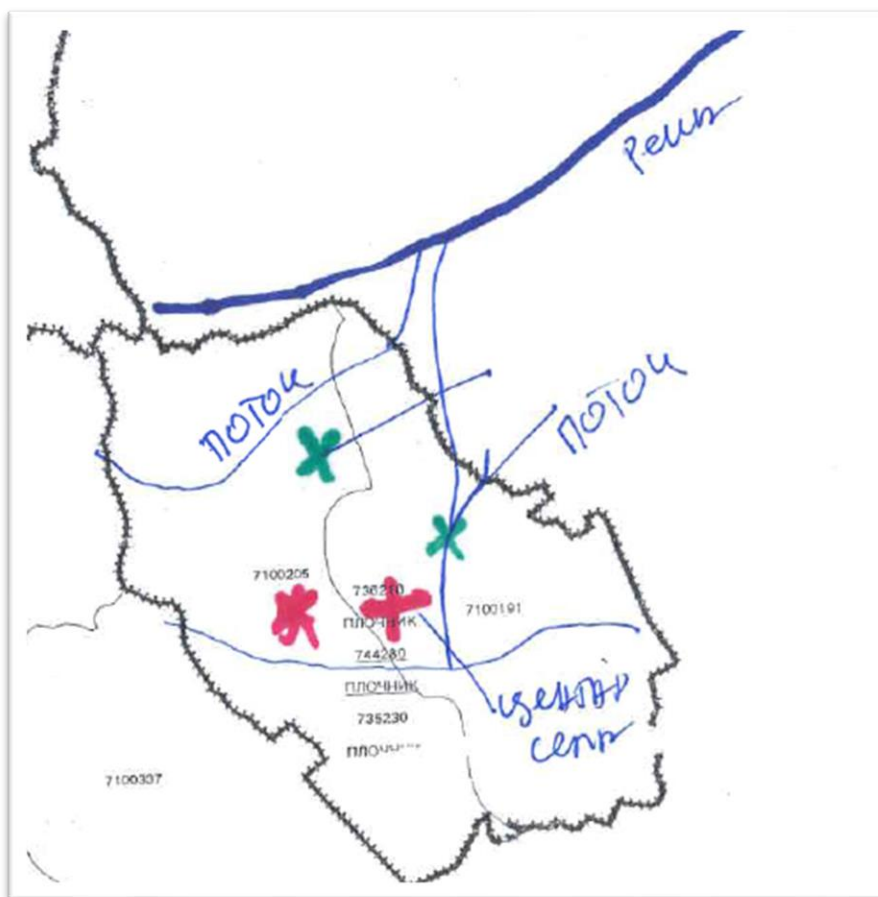
Табела 3: Временски оквир понављајућих катастрофа

2024	2025	2026	2027	2028
Суша	Суша			

Табела 4: Временски оквир потенцијалних катастрофа

6. Карта ризика

Како би се просторно схватили постојећи капацитети и рањивости који су претходно идентификовани, учесници су мапирали заједницу, са фокусом на рањивим подручјима. Кроз ову активност дошли су до заједничког разумевања географске распоређености ризика и опасности у заједници (нпр. поплаве, клизишта, ерозија тла, суша и др.), расположивих ресурса који помажу заједници да се носи са катастрофама, као и људи који су најугроженији током катастрофа. Просторно мапирање пружа слојевиту перспективу о томе како природне катастрофе угрожавају заједницу, као и њихов утицај на домаћинства.

Слика 2: Мапа ризика од природних катастрофа

7. Анализа и одређивање приоритетних ризика

Након мапирања, представници месне заједнице су одредили које природне катастрофе представљају највећи ризик за заједницу. Дијалогом је постигнут консензус и сваки присутни члан заједнице добио је прилику да гласа путем отвореног поступка одабира.

Као природне катастрофе са највећим степеном ризике који прете МЗ Плочник, издвајају се **поплаве и суша**.

Анализом мапе ризика и степена угрожености становништва месне заједнице Плочник, издвојене су приоритетне активности како би се смањила могућност настанка поплава, односно како би се ублажиле њене последице.

8. Акциони планови и одговор у заједници

Комбинујући колективно знање прикупљено из анализе ризика и дискусија о механизмима суочавања, МЗ Плочник је створила планове приправности и одговора у заједници који дефинишу одговорности и радње које треба предузети, како превентивно тако и у случају настанка катастрофе. Планови приправности и одговора у заједници специфични су за сваку приоритетну опасност, у овом случају поплаве. Фазе приправности и одговора усклађују се са општинским плановима.

У табели 5. су приказане активности које су грађани месне заједнице Плочник одредили као приоритетне активности за реализацију, институције које могу помоћи у реализацији, као и начин и временски период када би требало да буду реализоване.

Проблем	Решење/Активност	Када ће бити реализација?	Ко ће реализовати?	Како ће реализовати?
Водоснабдевање (месна заједница није прикључена на водовод)	Изградња водовода	2024-2025.	ЈЛС	Буџетирањем средстава из ЈЛС и Р. Србије
Бујични потоци	Каналисање атмосферских падавина	2024-2025.	ЈЛС	Ангажовањем механизације

Табела 5: Активности у акционом плану

ЈКП Тишевац ће својом механизацијом и опремом помоћи приликом чишћења и одвоза отпадног материјала, али је такође потребно мотивисати мештане да очисте растиње са обале реке и потока поред својих пољопривредних парцела и домаћинстава.

9. Праћење спровођења активности

Сврха праћења спровођења активности планираних акционим планом МЗ Плочник је:

- Пружити одговорност и транспарентност заједници у вези с напретком и спровођењем активности.
- Осигурати механизам за расправу о успесима и изазовима како би се боље досегле циљане акције и за утврђивање нових иницијатива којима заједница жели дати приоритет.
- Одржавати ажуриране евиденције о склоништима, систему раног упозоравања и активностима у циљу смањења ризика од катастрофа.
- Праћење акционог плана МЗ Плочник биће спровођено квартално, од стране добровољних посматрача одабраних од стране МЗ Плочник.

Кључне компоненте процеса праћења укључују:

- Редовно контролисање оквира за праћење како би се осигурало да он одржава изводљивост и смисао у праћењу напретка.
- Осигуравање јавног дељења резултата са члановима заједнице.

Ажурирање плана одвијаће се једном годишње. Овај поступак ће водити заједница, која ће бити одговорна за спровођење плана и/или покретање приоритетних активности.

Сви састанци у заједници ради ажурирања плана биће уз пуно учешће заједнице, укључујући жене, старије особе, децу и остале рањиве популације.

Надаље, све акционе планове прегледаће представници радне групе како би се одступања од постојећих планова, унела у исте.

Кључне компоненте процеса ажурирања плана укључују:

- Спровођење састанака и омогућавање партиципативних активности ради идентификовања опасности и приоритета.
- Израда ажурираног плана.
- Подношење планова на преглед и одобрење представнику града.
- Стварање показатеља праћења и табела за нови акциони оквир.

Шта пратимо?	Када?	Ко?	Како?
Изградња водовода	2024-2028. Током реализације	Звездан Гагић	Мониторинг (праћење), фотографије, извештаји
Каналисање атмосферских падавина	Током реализације	Александар Стојановић	Мониторинг (праћење), фотографије, извештаји

Табела 6: Мониторинг систем у МЗ Плочник

Закључак

Израда акционих планова за месне заједнице допринеће бољој припремљености становништва на природне катастрофе, односно допринеће идентификацији и разумевању ризика као и начину смањивања истих. Акциони план биће усвојен од стране надлежног Штаба и по потреби инкорпориран у План заштите и спасавања, а ажурираће се периодично или по потреби.